

SUŠA PREPOLOVILA LETOŠNJI PRIDELEK JABOLK

Poleg ekstremnih vremenskih dogodkov obstoj sadjarske panoge ogrožajo vse višje cene energentov, zaščitnih sredstev, transporta in logistike ter napoved več kot polovičnega zmanjšanja uporabe fitofarmaceutskih sredstev pri pridelavi sadja.

Sporočilo za medije

Ljubljana, 23. avgust 2022 – **V Sloveniji se za letos napoveduje skoraj 50 odstotno zmanjšanje pridelka jabolk v primerjavi z lanskim letom, ki je bil zaradi pozebe katastrofalen. Vremenske ujme (neurja, toče, pozebe) in dolgotrajne suše so razlogi, da se tudi po svetu pričakuje do deset odstotkov manjši pridelek od napovedanega. Sadjarje poleg vremenskih nepravilnosti pestijo vse višji stroški pridelave in ogromna rast cen električne energije. Pričakujejo učinkovito ukrepanje države pri zniževanju stroškov hlajenja sadja v hladilnicah, v nasprotnem primeru bo to občutno vplivalo na dvig maloprodajnih cen jabolk.**

Razvoj sadjarstva v Sloveniji pa ogrožata tudi Uredba EK o trajnostni rabi fitofarmaceutskih sredstev, ki predvideva za Slovenijo zmanjšanje uporabe FFS za več kot 50 odstotkov do leta 2030. To je za sadjarje nesprejemljivo in bo ogrozilo njihov obstoj in še poslabšalo oskrbo s sadjem. Drugih alternativnih rešitev za učinkovito zaščito sadnega drevja sadjarji žal nimajo na razpolago. Skrbi pa tudi vedno manjša potrošnja jabolk med potrošniki.

Svetovna letna pridelava jabolk znaša 80 milijonov ton

Po napovedih Svetovnega združenja pridelovalcev jabolk in hrušk (WAPA) z dogodka Prognosfruit 2022, ki je pred nedavnim potekal v Beogradu, največjo pridelavo jabolk za letos napovedujejo na Kitajskem (46 milijonov ton), v ZDA (4,6 milijonov ton), v Turčiji (4,3 milijonov ton) in na Poljskem, ki je z več kot 4 milijoni ton jabolk največja pridelovalka jabolk v Evropi.

Na ravni držav Evropske unije in Združenega kraljestva Velike Britanije se letos napoveduje pridelek jabolk v višini 12 milijonov ton, kar je za odstotek več kot lansko leto in 2 milijona ton hrušk, kar je za 20 odstotkov več v primerjavi z lani. Pridelek hrušk bo letos večji predvsem zaradi večjega obsega pridelave v Italiji in Franciji, ki pa sta lansko leto zaradi hude pozebe utrpeli več kot polovičen izpad pridelka. Največ jabolk bodo letos pridelali na Poljskem, in sicer 4,5 milijona ton, največ hrušk pa v Italiji, in sicer 474 tisoč ton. Kljub največjemu pridelku jabolk na Poljskem jih bo od 60 do 70 odstotkov šlo v predelavo (jabolčni koncentrat, sok). Vztrajno narašča tudi ekološka pridelava jabolk, ki bo po napovedih dosegla sedem odstotkov celotnega pridelka v EU, je na sadjarskem posvetu, ki je potekal danes na sejmu AGRA v organizaciji Združenja za sadjarstvo pri GZS – Zbornici kmetijskih in živilskih podjetij povedala sekretarka združenja dr. Vesna Miličič.

Poleg ekstremnih vremenskih dogodkov obstoj sadjarske panoge v Sloveniji ogrožajo vse višje cene energentov, zaščitnih sredstev, transporta in logistike. Sadjarji pričakujejo učinkovito ukrepanje države pri zniževanju stroškov predvsem električne energije, ki je potrebna za hlajenje sadja v hladilnicah. Pozdravljajo interventni zakon za omilitev posledic letošnje suše v kmetijstvu, ki se pripravlja, in bo vsaj delno omilil posledice letošnjega izpada pridelka. Menijo, da ta pomoč ne bo dovolj. Nujna bo tudi dolgoročna prilagoditev sektorja novim razmeram ob vzajemnem sodelovanju sadjarjev in stroke.

Osrednja tema posveta je bila okrogla miza z naslovom: »Prihodnost slovenskega sadjarstva – ali bomo sploh lahko še pridelovali sadje?« na temo zmanjševanja uporabe fitofarmaceutskih sredstev, na kateri so sodelovali vabljeni strokovnjaki, sadjarji, predstavniki sadjarskih podjetij in odločevalci politik. Cilji Evropskega zelenega dogovora in Strategija EU »od vil do vilic« optimistično napovedujejo 50 % zmanjšanje uporabe kemičnih in najnevarnejših pesticidov. Predlog EU uredbe o trajnostni rabi pesticidov za Slovenijo predvideva 58 % zmanjšanje uporabe in tveganja fitofarmaceutskih sredstev do leta 2030 glede na izhodiščno obdobje. Udeleženci okrogle mize so izrazili resne pomisleke glede doseganja zastavljenih ciljev zmanjševanja uporabe fitofarmaceutskih sredstev v pridelovalni praksi, nezagotavljanja ustreznih alternativ in pomanjkljivega prenosa znanja do uporabnikov.

Trenutni predlog evropske uredbe resno ogroža konkurenčnost slovenskega sadjarstva v primerjavi z drugimi državami, in s tem posredno tudi ustrezno zagotavljanje samooskrbe s slovenskim sadjem, ki je po podatkih SURS najnižja do sedaj – v lanskem letu se je znižala za 22 odstotnih točk na 14 odstotkov.

Prihodnost slovenskega sadjarstva je v luči novih predlogov evropske zakonodaje in trenutnih razmer na trgu, postavljena pred številne izzive. Ključna je hitra prilagoditev sektorja ob vzajemnem sodelovanju pridelovalcev in stroke ter, da zastavljeni cilji evropskih uredb ne povzročijo zmanjševanja kmetijske pridelave, opuščanje kmetovanja in s tem posredno nizke samooskrbe s hrano v Sloveniji. To bi lahko povzročilo še večjo odvisnost od uvoza hrane, ki je v trenutnih gospodarskih in političnih razmerah precej nezanesljiva. Zato je nujno, da so kriteriji za zmanjševanje zaščitnih sredstev sorazmerni, realno uresničljivi, da upoštevajo posebnosti posamezne države in da kmetom pridelovalcem omogočajo trajnostno kmetovanje tako v ekonomskem, okoljskem in družbenem vidiku.

Ves čas trajanja sejma na razstavnem prostoru GZS-ZKŽP v hali A poteka tudi razstava sezonskega slovenskega sadja. Sadje sta iz svojih nasadov prispevala Sadjarski center Maribor – Gačnik in Kmetijski inštitut Slovenije.

Zbornica kmetijskih in živilskih podjetij pri GZS

Dodatne informacije: Mag. Anita Jakuš, anita.jakus@gzs.si; 041 791 224